

PRAWO SPADKOWE

ZADANIE JEST FINANSOWANE Z BUDŻETU PAŃSTWA W RAMACH
DOTACJI CELOWEJ PRZEKAZANEJ POWIATOWI PABIANICKIEMU

OPRACOWANIE WYKONAŁA
FUNDAJCA MŁODZI LUDZIOM

SPADEK / DZIEDZICZENIE

Spadek- wszystkie prawa i obowiązki majątkowe osoby zmarłej (spadkodawcy), które wraz z jego śmiercią przechodzą na inne osoby (spadkobierców).

Dziedziczenie- przyjęcie przez spadkobierców praw i obowiązków majątkowych osoby zmarłej.

ZSTĘPNI / WSTĘPNI

Zstępni- potomkowie danej osoby fizycznej tj. dzieci, wnuki, prawnuki. Zstępnymi są także: dzieci przysposobione (adoptowane), dzieci uznane jako własne, dzieci pozamatrzeńskie a także przysposobione dzieci swoich dzieci.

Wstępni- dla osoby fizycznej, te osoby z których się wywodzi czyli jego rodzice, dziadkowie, pradziadkowie.

SPADKODAWCA / SPADKOBIERCA

Spadkodawca- osoba fizyczna, po śmierci której cały majątek przechodzi na inne osoby nazywane spadkobiercami. Spadkodawcą może być wyłącznie człowiek, czyli osoba fizyczna. Natomiast **nie może** być dziecko poczęte lecz nienarodzone (nasciturus).

Spadkobierca - osoba fizyczna jak i osoba prawna, na którą przechodzi ogół praw i obowiązków zmarłego. Spadkobiercą **może** być nasciturus, czyli dziecko poczęte lecz nienarodzone, pod warunkiem, że urodzi się żywy.

DZIEDZICZENIE USTAWOWE

Ustawowe - ma miejsce w przypadku, kiedy spadkobierca nie sporządził testamentu lub żadna z osób powołanych w testamencie nie chce lub nie może dziedziczyć. Dziedziczenie ustawowe ma także miejsce wówczas, gdy sporządzony testament jest nieważny lub w testamencie została rozporządzona tylko część majątku spadkodawcy, wtedy pozostała część podlega dziedziczeniu ustawowemu.

DZIEDZICZENIE TESTAMENTOWE

Testamentowe- jeżeli osoba zmarła (spadkodawca) sporządziła testament przed śmiercią, wówczas jej prawa i obowiązki majątkowe są dziedziczone zgodnie z wolą zmarłego zawartą w testamencie. Osoby powołane do spadku w testamencie nie muszą być spokrewnione ze spadkodawcą.

Testament może zawierać rozporządzenia tylko jednego spadkodawcy tzn., że np. małżonkowie nie mogą sporządzić jednego testamentu łącznie. Spadkodawca w każdej chwili może zmienić postanowienia zawarte w testamencie lub go całkowicie odwołać.

ZACHOWEK

Zachowek jest to określony kwotowo ułamek wartości udziału spadkowego jaki przypadłby spadkobiercy ustawowemu w przypadku dziedziczenia ustawowego. Osobie uprawnionej do zachowku nie przysługuje roszczenie o wydanie jakiegokolwiek rzeczy materialnej zaliczonej do spadku ani roszczenie o przeniesienie jakiegokolwiek składnika majątku wchodzącego w skład spadku. Osoba ubiegająca się o zachowek może się ubiegać wyłącznie o określoną kwotę pieniężną stanowiąca ułamek wartości udziału spadkowego jaki by jej przysługiwał podczas dziedziczenia ustawowego.

Uprawnionymi do zachowku są zstępni spadkodawcy oraz jego małżonek.

WYSOKOŚĆ ZACHOWKU

Wysokość zachowku zasadniczo opiewa na połowę wartości udziału spadkowego jaki by przypadął uprawnionemu w dziedziczeniu ustawowym. W przypadku uprawnionego małoletniego lub trwale niezdolnego do pracy zachowek wynosi dwie trzecie wartości udziału spadkowego.

WYDZIEDZICZENIE

Spadkodawca może pozbawić zachowku osobę uprawnioną poprzez wydziedziczenie. Może się tak stać wówczas, gdy osoba uprawniona do zachowku:

- ◉ Uporczywie nie dopełnia względem spadkodawcy obowiązków rodzinnych,
- ◉ Wbrew woli spadkodawcy postępuje uporczywie w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego,
- ◉ Dopuściła się względem spadkodawcy lub jednej z najbliższych mu osób umyślnego przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności albo rażącej obrazy czci.

PRZYJĘCIE SPADKU

Spadkobierca może przyjąć spadek:

- ⦿ bez ograniczenia odpowiedzialności za długi tzw. przyjęcie proste. Oznacza to, że z chwilą przyjęcia spadku spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe **bez ograniczenia**.
- ⦿ **przyjąć spadek z ograniczeniem odpowiedzialności** tzw. **przyjęcie z dobrodziejstwem inwentarza**. W przypadku przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe **tylko do wartości otrzymanego spadku**.

ODRZUCENIE SPADKU

Spadkobierca ma również prawo, aby spadek odrzucić. Oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku może być złożone w okresie sześciu miesięcy licząc od dnia, w którym spadkobierca się o nim dowiedział. Jeśli nie złożymy takiego oświadczenia we wskazanym terminie wiąże się to z jednoznacznym przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza.

ZRZECZENIE SIĘ DZIEDZICZENIA

Spadkobierca ustawowy może zrzec się dziedziczenia po przyszłym spadkodawcy zawierając z nim umowę. Umowa ta powinna być zawarta w formie aktu notarialnego. Zrzeczenie się z dziedziczenia obejmuje również zstępnych zrzekającego się, chyba że inaczej się umówiono. Zrzekający się oraz jego zstępni, których dotyczy zrzeczenie się z dziedziczenia, zostają wyłączeni z dziedziczenia, są traktowani jakby nie dożyli otwarcia spadku.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA DŁUGI SPADKOWE

- ◉ Do momentu przyjęcia spadku spadkobierca odpowiada wyłącznie za długi spadkowe tylko ze spadku. Od momentu przyjęcia spadku spadkobierca ponosi odpowiedzialność za te długi z całego swojego majątku.
- ◉ Do chwili podziału spadku wszyscy spadkobiercy solidarnie ponoszą odpowiedzialność za długi spadkowe. Jeżeli tylko jeden ze spadkobierców spełnił świadczenie, może żądać zwrotu od pozostałych spadkobierców w wysokości odpowiadającej proporcjonalnie wielkości ich udziałów.
- ◉ Od chwili podziału spadku spadkobiercy ponoszą odpowiedzialność za długi spadkowe w stosunku odpowiadającym wielkości udziałów.

GRUPY SPADKOBIERCÓW

Polski ustawodawca przewidział szeroki krąg spadkobierców ustawowych. Można podzielić ich na grupy:

- I- małżonek spadkodawcy, jego dzieci oraz ich zstępni.
- II- małżonek, rodzice, rodzeństwo spadkodawcy oraz zstępni tegoż rodzeństwa
- III- dziadkowie spadkodawcy oraz zstępni dziadków spadkodawcy
- IV- pasierbowie spadkodawcy, czyli dzieci ich małżonków
- V- gmina ostatniego miejsca zamieszkania oraz skarb państwa

MAŁŻONEK I DZIECI

Jako pierwsi do spadku powoływane są dzieci oraz małżonek spadkodawcy. Dziedziczą oni spadek w równych częściach, jednakże część małżonka nie może być mniejsza niż $\frac{1}{4}$ spadku.

Jeżeli dziecko spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, jego udział spadkowy przypada jego dzieciom, w częściach równych

MAŁŻONEK I RODZICE

Wówczas gdy zmarły nie pozostawił po sobie zstępnych (potomków) do udziału w spadku kolejno powoływani są małżonek oraz rodzice spadkodawcy. Udział spadkowy każdego z rodziców spadkodawcy wynosi $\frac{1}{4}$ spadku. W sytuacji kiedy nie ma zstępnych oraz małżonka cały spadek przypada rodzicom spadkodawcy.

MAŁŻONEK, RODZIC I RODZEŃSTWO

W przypadku kiedy jeden z rodziców spadkodawcy nie dożyje otwarcia spadku, wtedy jego część dziedziczy rodzeństwo spadkodawcy, w równych częściach. Kiedy także rodzeństwo nie dożyje otwarcia spadku, ich część dziedziczą ich zstępni.

MAŁŻONEK I RODZIC

Jeżeli spadkodawca nie pozostawił po sobie zstępnych oraz jedno z rodziców nie żyje i brak jest rodzeństwa spadkobierców oraz ich zstępnych, to wówczas udział żyjącego rodzica spadkodawcy oraz małżonka spadkodawcy wynosi po $\frac{1}{2}$.

MAŁŻONEK

Udział jaki przypada małżonkowi spadkodawcy dziedziczącego razem rodzicami, rodzeństwem i zstępnymi rodzeństwa spadkodawcy wynosi dokładnie połowę spadku, a w przypadku braku wymienionych spadkobierców całość spadku przypada małżonkowi.

DZIADKOWIE

Dziadkowie spadkodawcy dziedziczą wtedy kiedy spadkodawca w chwili śmierci nie miał małżonka, dzieci, rodzeństwa, ani ich zstępnych. W przypadku, gdy żyją wszyscy dziadkowie, dziedziczą w częściach równych, natomiast jeśli któryś z dziadków nie dożyje otwarcia spadku, wówczas jego część jest dzielona pomiędzy jego zstępnych. Jeśli nie posiada zstępnych, spadek przypada w równych częściach pozostałym wstępnym (dziadkom).

DZIECI MAŁŻONKA

Kolejnymi osobami uprawnionymi do dziedziczenia są dzieci małżonka spadkodawcy. Dziedziczą oni w przypadku, kiedy nie ma małżonka spadkodawcy oraz krewnych, powoływanych do dziedziczenia z ustawy. Dziecko małżonka spadkodawcy jest powoływane do dziedziczenia, wtedy kiedy oboje rodziców nie dożyło otwarcia spadku.

GMINA OSTATNIEGO MIEJSCA ZAMIESZKANIA

Ostatnim podmiotem, który jest powoływany do dziedziczenia jest gmina ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy. W sytuacji, kiedy nie ma podmiotów wymienionych powyżej i jeśli gminy nie da się ustalić, to spadek przypada w całości Skarbowi Państwa.

ROZWÓD A DZIEDZICZENIE

Przepisy umożliwiają także wyłączenie małżonka od dziedziczenia, wtedy kiedy spadkodawca wystąpił o rozwód z jego winy oraz gdy to żądanie było uzasadnione. Wyłączenia takiego może żądać każdy z pozostałych spadkobierców ustawowych, który został powołany do dziedziczenia razem z małżonkiem w terminie 6 miesięcy od dnia, w którym dowiedział się o otwarciu spadku. Nie więcej jednak niż jeden rok od otwarcia spadku.